

כך נוליכים היסטוריה שולל

(למאמרו של פרופ' טלמון — "הכוח יענה על הכול?")

1. זהירות, פאשיזם!

"ההיסטוריה הוכיחה לא פעם, שככל שעקרון הנציגות קרב יותר לשלימות עד שהפרלמנט נעשה ממש תצלום של דעת הקהל ברחוב, כן סבלו ענייני השלטון ונכשל הפרלמנט כגורם שלטוני" (עמ' 60).

"כשחייבים לבחור בין שיטת ייצוג אידיאלית לבין יעילות השלטון, יש להעדיף את התכלית השנייה. ממשל שאינו יעיל אינו צודק" (עמ' 77).

"הקיצונים אכולי להט תמיד, הם כאותם הלפידים ההולכים ונשרפים למען יהי אור" (עמ' 79).

"דברי ימי ישראל, גורל ישראל, תקומתו ויעודו, תעלומה כה נשגבה הם, שמילים לא יוכלו להביעה" (עמ' 178).

"פוליטיקה היא תמיד מאבק על כוח. הכרעות מדיניות גדולות אינן מוכרעות במסיבה על כוס תה ובשיחת רעים מתוך התחשבות ברגשות הזולת ונכונות אבירית לוותר על יתרון ולא לנצל חולשות יריב. גם אין הפוליטיקה תחרות ביכולת דיאלקטית ואין המנצח מי שנימוקיו הגיוניים יותר או ענייניו צודק יותר. אף בעניין נעלה וצודק ביותר אין לרוב ברירה אלא לכפות הכרעות על חלשים, על מהססים, על אינטרסנטים הדבקים ביתרונותיהם, אוהבי איפכא מסתברא. לעיתים אין מנוס מהרחקת אישים העומדים למכשול בדרך" (עמ' 368).

מי מאתנו לא יחוש למקרא אמרות אלו (ההדגשות שלי) בטעם הפאשיזם. האם אין ריח ניחוח של המיסטיקה עולה מ"תעלומה נשגבה" הכלולה בהיסטוריה שלנו, בגורל, ביעוד (sic!) וואלו מעשי נבלה לא נעשו בשם "יעילות השלטון", שהוא חשוב יותר מייצוג אידיאלי בפרלמנטים? האם לא דגלו כל המשטרים הטוטאליטאריים בהערצת הקיצונים, שנשרפו למען "יהי אור"? ומה ואת מי מזכירים לנו דברי לגלוג על שיחות רעים ודיאלקטיקה אינטלקטואלית ואף על יכולת הגיונית? ומי, אם לא הפאשיזם או הבולשביזם, שללו בגלוי את ההתחשבות ברגשות הזולת? מי התיר הרחקת אישים, כפייה על חלשים ומהססים? ממקיאבלי עד גבלס — מובאות מעין אלו לאין ספור. ודאי שאין המחבר דנו מגלה את טלפיו. ואולי, אולי גם לא התכוון ממש למשטר טוטאליטארי כרצון וכיעיל יותר. אך מה לעשות, ולרעיונות יש תאוצה ועל המחבר להכיר את האגדה על שוליית הקוסם, שבתמימותו קרא דרור לכוחות שאול.

כל המובאות הנ"ל אינן משלי ואף לא משל עזר וייצמן. כולן כולן הן מתוך ספרו של פרופיסור יעקב טלמון, "אחדות וייחוד", ואין הן ציטוטים משל אחרים, כי אם ממש דבריו שלו עצמו. ולא הייתי מרשה לעצמי תרגיל ושעשוע אינטלקטואלי זה, אלמלא היתה זו

בדיקת השיטה בה תקף ההיסטוריון המלומד מאוד מאמר של עזר וייצמן. הוא עט על שברי פסוקים, על אימרות כגון: "הזכות לחיות כראות עינינו", ו"התווית גבולות לפי האינטרסים הלאומיים ההיסטוריים לטווח ארוך". רעיונות מסוכנים שכאלה יש להם תאוצה כמובן, כפי שטלמון מתבטא, נוסף על השורשים שלהם, שטלמון מוצא אותם... בנאציזם ובאבות הנאציזם.

תרגיל כזה ממש הייתי יכול לערוך ללא קושי לגבי המובאות לאין ספור שטלמון מביא מפי שלושים (בערך) אנשי שם, סופרים והיסטוריונים ומדינאים מכל הדורות ומכל הגויים, כדי שלא רק עזר וייצמן, כי אם יודעי-קרא וקוראי-ידע ידעו ידוע, שלא סתם מלבו הוא בודה ומדעתו הוא רודה, כי אם מפי כל גדולי עולם כניטשה וקאמי וובר ופאנטו וראסל ובטרפילד והגל והאוזוהופר וטרייטשקה וניימיר ועוד ועוד ועוד, כדי להוכיח, שמה שעור מציע וממשלת ישראל כמעט ומבצעת הוא אימפריאליזם וקולוניאליזם ואנארכוניזם בעולם נאור זה שלנו למני "משפחת-מדינות-החוק" המאורגנות באו"מ, וכי שיבה לחברון ואי החזרת ערביי בירעם אינו רחוק מהכיבושים הנאציים. ולשם זה הטריח את כל המלומדים ההם. אותו תרגיל ממש ניתן היה לעשות תוך ציטוט אלפי מובאות, כדי להוכיח את ההיפך ואפילו מובאות מפי אותם מלומדים עצמם כדי להוכיח, שאין המשיח בא מכיוון שחמורו נושא ספרים לעיפיה.

גם מר עזר וייצמן אינו זקוק לעזרי. אלוהי צבאות יהיה בעורו. כשם שהוא היה לעזר ישראל בימים קשים ביותר. ויטלח לי תואר מיליטאריסטי זה לאלוהי ישראל, אבל מה לעשות, הוא מצוי פעמים רבות בתנ"ך, שאת עלבוננו עוד נבוא לתבוע מטלמון, כשם שנבוא לתבוע את כבוד האמת ואת כבוד ההיסטוריה ואת כבוד הציונות ואת כבוד התגיון ואת כבוד היושר האינטלקטואלי והיושר בכלל וללא גיגונים כלשהם ונימוס, כי אם כיאות לגסות רוח אינטלקטואלית והיסטורית, שנהג בה טלמון במאמרו ערב ר"ה תשל"ג ב"הארץ". וכדי להוכיח גיגוי זה, שאני מגנה בו את פרופיסור יעקב טלמון, אטול את מאמרו לידי ואעבירו לפניכם ולפני שבט הביקורת צעד אחר צעד, כי אם כזה הוא מורה ראשי להיסטוריה באוניברסיטה, מה יש לתבוע מעגלי מרבק המכונים "מצפן" או "גמורד" הבעוטים בכל?

2. החכם הספרדי והשטן

פתיחת המסה (שתהא פרק נוסף לספר "עידן האלימות") בשני מכתבים שקיבל טלמון, ואשר עשו עליו רושם רב; אחד ממלומד ספרדי, מלומד גולה, שכתב לו: "השטן הוא מלך כל הארץ". המלומד הישיש (מצאצאי האנוסים) ודאי לא שיער שבגילוי זה הוא יעזעז את ההיסטוריון היהודי בישראל בשנת 1972 למניין הצלב וכ-30 שנה בלבד למניין צלב הקרס ובימי ביאפרה ובנגלדש ורדיפת האנוסים בכריה"מ. בימים אלה נתעוררו שרידי היהודים בארץ שלחמו בספרד בכריגה הבינלאומית ע"ש בוטווין (אני זוכר בחור זה, חבר לכתה. דמו ולבו בוערים למהפכה הקומוניסטית כשהוצא להורג), ויש מהם תובעים אף ממשלת ישראל הכרה כלוחמי חופש, אף-על-פי שהם עזבו, כזכור, את הארץ עם פרוץ מאורעות תרצ"ו והישוב שותת דם. אלא שהשטן האדום מלך או על לבות מירב הנוער היהודי, עדי בגידה בעמם ובארצם.

ועוד משהו מן הראוי להזכיר לכל היסטוריון צבוע בהקשר ספרדי זה: ספרד הפאשיסטית הזאת הצילה אלפי יהודים מהשמדם באותם ימי היותה קשורה בברית עם היטלר, והיא אף חיזרה אחר ישראל לקשור עימה קשרים עם הקמת מדינת ישראל, אלא שמנהיגות מפא"י נשארה האחרונה לנאמנות לאינטרנציונאל השני, שהכריז בשעתו חרם על ספרד. ואין צורך לאמר שבינתיים כמעט ואין גורם מדיני בעולם, כולל ממשלות סוציאליסטיות,

המקיים חרם זה ובשנים האחרונות אף בריה"מ מחזרת אחרי ספרד. אם מלומד ספרדי ישיש גולה זה נאנח מרה, מילא. אבל היסטוריון יהודי ישראלי יכול והייה לראות דברים ללא אנחות והתרגשויות שכאלה.

ואל תאמרו: הפלגתי לצדדים. לגמרי לא. טלמון עצמו לא במקרה פתח את מאמרו במכתב זה של גולה מהמשטר הפאשיסטי, שהרי הוא ימשיך לנגח את עזר וייצמן ואת כל הדומים לו בישראל, כפאשיסטים, ואף ישחמש במונח של מוסוליני על "האנוכיות הקדושה". ומן הדין יש לחייב היסטוריון שאינו סוציאליסט פרופסיונלי, להודות באמת ובעובדה, שהפאשיזם כשלעצמו לא תמיד היה אנטישמי, ועד 1938 גם היהודים וגם הציונות נהגו מכל טוב אצל מוסוליני, בימים בהם נרדפו ברוסיה אף ציונים סוציאליסטים, וממשלות סוציאליסטיות ודימוקראטיות או שעמדו על דם יהודים או שבמו ידיהם סייעו למניעת הצלת יהודים; כך נהגו כל אנשי האלטרואיזם הקדוש מצ'רצ'יל האציל ובווין הסוציאליסט ורוזבלט הליבראלי והאפיפיור הנוצרי.

3. יהודים כסובייקט ואובייקט

איגרת שניה קיבל טלמון מידי כתבי-עת מכובד מגרמניה (שפנה אלי, אל טלמון בבקשת תרומה לעתונתו). עורך זה אומר, שהיהודים שימשו תמיד אובייקט לאחרים. עכשיו הם במצב שניתן להם לנהוג באחרים כבאובייקט. והוא מבקש לדעת מטלמון "כיצד מתמחדדת המחשבה היהודית וביחוד הישראלית עם הבעיה הזאת". ההשלכה ברורה: מכיוון שכל הרוצה לפעול אין בכוחו להיות מוסרי (כמאמר מוזכר של גיתה), ממילא היהודים היום בישראל עושים את הרע במיעוטים שלהם, ומכאן צידוק מוסוה, כפי שטלמון מרגיש ומרמוז, למעשי עמו של אותו עורך גרמני.

טלמון איננו מגלה לנו אם נענה לבקשת התרומה. אבל למרות הבחנתו בעוקץ של שאלת העורך הגרמני, לא זו בלבד שאין הוא נחלץ כיהודי, כישראל, כציוני, ובראש ובראשונה כמי שחייב להבחין בין גזרה שווה וגזרה שאיננה שווה, כי אם חמור מזה: עיקר מאמרו מוקדש להוכיח שאכן צדק אותו עורך גרמני מיתמם, המבקש בעקיפין צידוק לגרמנים על ידי רמז למעשי יהודים בישראל. אף מילה אין טלמון מקדיש כדי להזים גזרה שווה זו של אותו גרמני מיתמם וזדוני, ולהיפך, הוא משמש לו "היסטוריון דמסייע" לכך, שמדיניות ישראל כלפי המיעוט הערבי ועל הכל ישראל ה"מספחת" שטחים אינה רחוקה מאותו אימפריאליזם וממשטר דיכוי...

ואין זו הפעם הראשונה, שטלמון במאמרו מוזכר מה כתב לו פרופ' פלוגי ומה שאל אותו עתונאי שמאלני אלמוני, ומה קשה היה לו לענות להם. סיטואציה נפשית-רוחנית זו של טלמון המתבייש בפני גויים מקשים אלה, הרואה לעצמו צורך להתנצל ואינו מוצא צידוקים לעמו בישראל; סיטואציה זו ידועה לנו וידועה לכל היסטוריון יהודי. עזר וייצמן איננו היסטוריון ואף לא סופר. ואין דיוק לשוני נדרש ממנו. אילו מילאו הפרופיסורים שלנו והמחנכים את מה שמוטל עליהם ומה שמקצועם מחייב באותו הגיון ויושר וכשרון, שעזר וייצמן מילא בתחום הצבאי שהוא היה ממונה עליו, היינו נגאלים בטרם אסונות. אלא שאנשי שלזמו וחבריים לדעותיו של טלמון היו מראשי המתעים את העם הזה, וההתפתחות ההיסטורית והמדינית בגולה ובארץ הלכה תמיד בניגוד למה שהם ציפו לו. אך תמיד, תמיד פעל אצלם אותו חסביך של היהדות האמנסיפאצינית למצוא חן בעיני הגויים. טלמון בהתנצלותו בפני "אנשי רוח" מערביים המקשים עלינו, על התנהגותנו פה, הוא צאצא הנפשי הישר של יהודי ברלין, שהתביישו ביהודי מזרח אירופה המקלקלים להם את התדמית היהודית "בחוסר התרבות" שלהם. וזהו ודאי התשתית לביטוי "חסביך גלותי" המופיע אצל עזר וייצמן וטלמון מסתער עלי.

ומן הראוי בהקשר לכך גם לערער על פשטנות זו שבציון יהודים "כאובייקט" בגלות, כדי שיהיה גם ברור מה הכוונה בכינוי "יהודי גלותי". היהודי שהתכופף בפני "פריץ" המצליף בו היה מבחינה נפשית ורוחנית סובייקט גא ואיתן. היהודי האמנסיפאציוני היהודי בורדו, שהופיעו בפני האספה הלאומית בפריז, ועד יהודי ברלין הנ"ל, שגוים נתישר ואת לבושם גיהצו וזקנם קיצצו ולשונם ציחצחו, נעשו בנפשם עבדי עבדים, והתואר "יהודי גלותי", כמי שכל מעייניו נתונים למצוא חן בעיני הנאורים, חל רק על יהדות האמנסיפאציה. ומבחינה זו טלמון הישראלי הוא יהודי גלותי מובהק והרבי מליובאביץ' — שבדברים רבים ואף עקרוניים אינני מסכים לדעותיו ושיטותיו — הוא לעומתו יהודי ארץ-ישראלי חופשי. טלמון חוזר בלי הרף על נימוק זה: מה אני אענה למלומד ולפרופסור ולסופר זה וזה? האפולוגטיקה שלו היא סימן מובהק לכך, שהתואר "חסיד גלותי" שהשתמש בו עור וייצמן היה מוצדק בהחלט. טלמון ממשיך אפוא להיות "אובייקט" יהודי המבקש למצוא חן בעיני "משפחת העמים" הנאורה, שעוד נשוב ונדבר בה בהמשך.

4. ההנחה על בלימה

הדבר הבולט ביותר כמיתודה דמגוגית, בה משתמש טלמון, הוא קודם כל עצם ביסוס המסה על מאמר של עור וייצמן, לא רק כנקודת מוצא כי אם כחוט השני לאורך המסה כולה; שנית — השימוש הדיבוקי במספר ביטויים, שוייצמן האלוף השתמש בהם וטלמון המלומד מצא להם מקבילות אצל אבות הפאשיזם, ושלישית — וזה המשען העיקרי ועל כן הוא פותח בו את הפולמוס עם וייצמן — זו המציאה הגדולה, שוימן לו וייצמן בטיעונו, שמלחמת ששת הימים לא היתה מלחמת קיום של אין ברירה, ומן הראוי לחזור ולהביא משפט זה כמצוטט אצל טלמון: "מדינה אינה יוצאת למלחמה רק כאשר סכנה מיידית של השמדה מרחפת עליה... אלא כדי לשים לאל כל הפרעה חיצונית למאמץ הלאומי למימוש זכויות היסטוריות".

הנה השורש לכל פאשיזם, לכל אימפריאליזם, לכל קולוניאליזם. טלמון שופע דוגמאות לכל מיני מעצמות, שכבשו חצי עולם בשם זה של סכנת השמדה שריחפה עליהם או של מימוש זכויות היסטוריות.

ובכך מתגלית כל הדמגוגיה שלו.

ראשית כל, רבים וכן טובים וכן קרובים למחנה של עור וייצמן, ואין צורך לאמר מרבית המימסד השליטי, שללו ושוללים הנחת יסוד זו של וייצמן בטענם שאכן היתה צפויה סכנת השמדה. טלמון משתמש בהנחתו של וייצמן ומתקיף בעזרתה את שולליה. שהרי אם "הכיבושים" לא היו הכרחיים, ממילא היו כיבושים לשמם.

שנית, הרי גם וייצמן אינו מכחיש את כוונת האויבים להשמידו. אפילו טלמון אינו מנסה לשלול כוונה סובייקטיבית זו, כשם שהוא ממעט בכלל לדבר על מדינות ערב שמאז תש"ז לא מדברות בלבד, כי אם גם עושות למימוש מטרה מוצהרת זו: חיסול ישראל. הוא מרבה לדבר על המיעוט הערבי המסכן המדוכא בשלטון ישראל ומצטער מאד על שעיקשותם של הערבים אינה מקלה עליו. ובדרך זו הוא עולה עד מהרה לציור התמונה במזרח התיכון ממש כפי שהיא מצויירת על ידי הערבים ואצל הרוסים והסונים:

ישראל תוקפנית וכובשת, וממילא היא מיתדמה לאימפריאליזם ולנאציזם, שתקפו וכבשו שטחים וארצות-לא-להם. בעוד שהאמת היא הפוכה בהחלט: התוקפנות הערבית היא פה הנאציזם והאימפריאליזם. האימפריה הערבית מהאטלנטיק ועד למפרץ הפרסי היא שאיפה מתמדת אצל הערבים והם רק נחלקים ביניהם מי מהמדינות תביא שאיפה זו למימוש. ומן

המיותר הוא כמובן אף להזכיר את "יעודיהם" כלפינו, גיהאדיון ממש. מכל זה טלמון מתעלם ומצייר ללא בקיפת מצפון שהיא את ישראל ככובשת.

שלישית: מה הביא את עור וייצמן להנחה זו, הנדחית על ידי הרוב, שלא היינו צפויים לסכנת השמדה? קודם כל, הידיעה המקצועית שלו על כוחו של צה"ל. אי-היכולת להשמידו איננה אומרת כלל שמצרים וסוריה לא היו תוקפות אותו, וכי מאימתי שיקוליהם הם ראציונאליים ומדויקים? גם מעצמות ראציונאליות יותר טעו בשיקולים, ואין צריך לאמר מדינות ערב, שהדמיון והאימוציה משכרים אותם מאו ומתמיד; ואילו רציתי להתחרות בלמדנות של טלמון הייתי מביא לו דברים מפי עשרות אנשי מדע דגולים ואובייקטיביים בהחלט, המציינים זאת כתכונת יסוד במדיניות ערב. אלא שלדידי דיני ברצונם הסובייקטיבי להשמידו. גם לעור וייצמן ברור, שאילו הנחנו להם לפתוח בהתקפה, נצחוננו היה נקנה במחיר רבבות קרבנות. יתכן שמר טלמון היה מעדיף שנספוג מהלומות חמורות ברכוש ובנפש, שיפלו אלפים ורבבות ובלבד שלא נהיה "תוקפנים", ובלבד שהוא יוכל להביט במצפון נקי בעיני המצפים מישראל ומיהודים עמידת כבשים.

טלמון עצמו אינו אומר מלה וחצי מלה מה בעצם דעתו על הנחת היסוד של וייצמן ובכך אתה רואה את התפרים הדמגוגיים.

מה דעתך, טלמון: היתה סכנה אובייקטיבית של השמדה או לא? אם לא — משמע שוייצמן צודק בהנחתו, אי אפשר להתקיף על סמך הנחה זו את ממשלת ישראל שלא קיבלה את ההנחה, כי סבורה היתה שצפויה סכנה. והנחה זו נמשכת גם היום, שהרי השליטים במדינות ערב לא התחלפו. ואם תאמר שהשליטים לא התחלפו, אך גם מבחינה סובייקטיבית אין עוד סכנה, כי אין הם רוצים עוד בכלל לחסל את ישראל, הרי זה אך ורק הודות למלחמת ששת הימים והודות למצבה האסטרטגי של ישראל. מכל מקום את מדיניות ממשלת ישראל רשאי טלמון להתקיף רק אם יסתור את הנחתה שהיתה סכנה. את זאת הוא אינו עושה, כי בכך הוא סומך על הנחתו של עור וייצמן. זה רחוק מהגנינות אינטלקטואלית.

ואגב: גם וייצמן מדייק ואומר שלא היתה סכנה מיידית. טלמון מתעלם מזה, כדי להגביר את הרושם שכל המלחמה הזאת לא היה בה כלום ממניעת סכנה.

ואין צריך לאמר מה התשובה אם לדעת טלמון לא צדק וייצמן ואכן היתה סכנה שכזאת, או אז כמובן יש להוציא את המסקנות, ואף מרחיקות לכת מאלה שמוציאה הממשלה, ודווקא על סמך דוגמאות היסטוריות. טלמון מגלה הבנה מפתיעה ומדהימה ממש לגבי... התוקפנות הגרמנית. אין הוא חושש כלל להביץ ולהצדיק אומה על רקע הגזל, שגזלו את גרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה, אם-כן משמע שתיבעות היטלר היו צודקות. וכי אין בכך חומר מספיק לנאוואציון בגרמניה? מדוע לקיחת שלזיה וסודטים מידי הגרמנים טובה יותר מלקיחת אלזס לורייין אחרי מלחמת העולם הראשונה? ודאי שאין טלמון מעלה על הדעת שמא צדק קלמנסו, שהתנגד לתרונות שויתרו לגרמנים, לנימת הפיוס כלפיה, ואין הוא זוכר כלל שפולין ויוגוסלביה הציצו ב-1933, שהן בכוחות עצמן תפלושנה לגרמניה ותמנענה את התבצרות ההיטלריזם, ורק הסוציאליזם הקראטי הפאציפיסטית, דון-קישוטית בצרפת והצ'מברליניזם — לפני צ'מברלין — באנגליה, מנעו תוקפנות זו, שהיתה מצילה את העולם לימים רבים. כל זה לא נוח לו, אך נוח לו לצייר את גרמניה כמקופחת ואף להזכיר, שהיטלר דיבר על הסכנה הצפויה לו מאנגליה, מתוך הרמוזה ברורה שזה דומה לדיבורי ישראל על הסכנות הצפויות לה ממצרים של סאדאת. גזירה שווה ללא היסוסים מצפוניים כלשהם. לא היסוסים של יהודי ישראל, שמתר לו להיות קרוב לעצמו, אך גם לא היסוסים של היסטוריון אובייקטיבי.

האמנם היתה צפויה לגרמניה סכנה מאנגליה, השאף אפילו צ'רצ'יל לעשות לגרמניה מה שנאצר וסאדאת שאפו ושואפים לעשות לנו?

זו היא דוגמה למיתודה של אנאלוגיות שעושה טלמון, מכיוון שכבר מלכתחילה הוא מקבל את הנחת האיובים, שאנחנו פה התוקפנים. כמובן שדברי וייצמן הם הוכחה, אך מה שאסור לוייצמן לגבי שטחי ארץ ישראל, שגם הציונות המתונה ביותר ראתה אותם כנועדים לנו, מותר לאויבי ישראל: לתבוע זכות עליהם מבלי להיות פאשיסטים ואימפריאליסטים בעיני טלמון המתוסכל והבוש ביהודיו.

5. האלימות במימוש יעוד היסטורי

הפרובלמטיקה של השימוש באלימות כדרך להגשמת רצון ורעיון, "לא הרבתה — לדעת טלמון — להעסיק את המחשבה היהודית בדורות שעברו, כי היא לא היתה ריאליזם, לא תבעה עימות והכרעה". רק עכשיו היא מעסיקה אותנו, כי בינתיים הפכנו להיות "מכת נרדפת למפעילי כוח, מתנועת מרי לפוקדים על מנגנון צבאי רב יכולת".

"מסחררת המהפכה, שעשתה מתיישבים הנאחזים בצפורניהם ובשיניהם באדמה קנויה בכסף רב לבעלי שררה, השולטים בשטחים גדולים ובכוחם להפקיע נכסים, לנשל ולגרש את בעליהם בלי חוק ומשפט... רק מעט יותר מעשרים שנה מפרידות בין אושוויץ לנצחון המדהים במלחמת ששת הימים".

מכל מלה ומלה — וזה מוכח במפורש בהמשך — מבצבים געגועיו של טלמון לימי הקסם של האהזות באדמה הקנויה בכסף רב, ובגסות, שאין דומה לה, הוא נותן במשפט המצוטט האחרון אישור לרמזיו של אותו גרמני — עורך כתב העת, שפנה אל טלמון בבקשת "תרומה" כנ"ל, משמע: זה עתה נרדפנו באושוויץ וכבר אנו בעצמנו מנשלים וכובשים ומגרשים... לא פחות ולא יותר.

ואין זה עולה על דעתו כלל להפוך את סדר הדברים ולשאול (ולו רק לשאל, ללא תשובה מכרעת): שמא ארע לנו אושוויץ מכיוון שלא הקדמנו ללכת בדרך כל הגויים, בדרך בה הלכו כל תנועות שחרור לאומיות גם כשלא עמדו בפני סכנת השמדה כפי שעמד בפניה העם היהודי? אין הוא מעלה אף רהור קל ביותר בכיוון, שהעלה אותו היסטוריון יהודי וציוני אחר, ולא מהמחנה "הימני" חלילה, בן-ציון דינור, שניסה בקובץ "השוואה ולקחה" (עמ' 59—60):

"אין אנו רשאים גם להשתמש מהשאלה: מי האשם בכך, שהשוואה מצאה אותנו כל כך בלתי מוכנים לה... אשמתנו הרבה היא בזאת, שהקצב של ההגשמה הציונית לא הותאם מעולם לפרוגנוזה הציונית. זהו חטא היסטורי כבד משקל... ידענו להיות סוללי דרך לבנין הארץ, אבל לא הצלחנו להיות תלוצים להצלת העם כפי שהוטל עלינו... הפלוגתא בין הרצל ואחה"ע מוארת עכשיו ומוסברת לנו "באור חוור" היסטורי, שיש בו לזעזע, דומני שההיסטוריה הישראלית כבר פסקה את גור דינה על מהלוקת זו".

והי הודאה רוויית רגש אחריות. מעולם לא מצאנו אצל טלמון דיון כזה ושיקול כזה שמא שגתה הציונות בלכתה "כמי השילוח לאט לאט". ודאי, שאנחנו רשאים להוסיף לניסוח זה של דינור גם שאלה על פלוגתא בין וייצמן ו'בוטנסקי, לגבי דרך ההצלה ודרכי ההגשמה. יהיו ערכים וקסמים של הציונות האבולוציונית נשגבים ביותר, העובדות ברורות: היא היתה בעוכרי הצרכים והדחפויות הריבולוציוניות. חוסר תיאום זה בין מטרה דחופה ואמצעים מוסריים ו... מסחריים (קנינו מולדת), הוא שאיפשר את העובדה, שציון דינור, אי-היותו מוכנים לשעה החמורה שנועדנו להיות מוכנים לה. אילו היינו "כובשים אכזריים" לפני כן, לא היינו נשחטים ונשרפים, ואולי גם מונעים את גיחוך היתנו היום כובשים בארץ "שכמעט" וקנינו את כולה בכסף... (ורק זהו שמצדיק בעיני ההיסטוריון את היותה "שלנו").

אפשר לשאול כמובן את שאלת היכולת; האם יכולנו מבחינה פיסית לכבוש את הארץ למען פתיחת שעריה בשעה הנוראה. אלא שלא זה מעניין את טלמון. אין הוא שואל מן הצד הפרגמטי. יתר על כן, הצד הפרגמטי פסול אצלו מלכתחילה, שהרי הצד המוסרי עיקר לו. מלכתחילה הלא איננו מבקר את המדיניות "בשטחים" מצד כדאיותה כי אם מצד ההיתר המוסרי, על כן אין הוא מנסה אפילו להרהר בכך שמא מוטב היה גם בעבר לכבוש בדם כדי לחסוך דם, במקום לקנות בכסף רב, כדי להפסיד דם רב, מבלי לזכות — ובצדק — בהכרה מצד הערבים, שמה שנקנה הוא שלנו בכשרות. אך אם הוא רוצה לאמר לנו, שעצם הרעיון של כיבוש בכוח ושימוש באמצעים אלימים הוא פרי ישראל כמדינה, הוא מוכיח או בורות בתולדות הציונות או זדון מטעה.

נניח שאין טלמון חייב, או אינו מסוגל נפשית להיזכר בתנועה הלאומית, שלא פסקה מאז שנות העשרים ללבן את האפשרות ואת הצורך — ולדעת קיצונים שבתנועה זו: א.צ. גרינברג, אבא אחי-מאיר ואחר-כך ראשי אצ"ל ולח"י — בהכרה בהכרעה צבאית. מילא, אלה הלאו "פאשיסטים" מעיקרם בעיני טלמון. אך שמא גונב אליו אי פעם מאי אלה מקורות, ש"השומר", זה שגולד על טהרת האידיאליזם ובמידה רבה גם סוציאליזם, ובראשם אנשים כבן-צבי, קבעו את הסיסמה: "בדם ואש יהודה נפלה, בדם ואש יהודה תקום", כסיסמה עקרונית ממש, אף בטרם ידעו אל ברור נגד מי תיערך הוית זו של דם ואש. כל חניך תנועת נוער גדל על דמותו של תרומפלדור, שחורש אדמות תל-חי ונופל שם בגבורה, תדמית מופלאה אך קצת מצומצמת מבחינה ביוגרפית, שתאמה את אידיאל הציונות של שנות העשרים בעבודה ובהגנה. אך היסטוריון מן ההכרח שידע, שקדם לכך תרומפלדור, שניסה לארגן ב-1917 את "החלוץ" ברוסיה כצבא בן מאה אלף חיילים, שיעבור את הקווקז ויכבוש את הארץ כיבוש צבאי.

או שמא יכול היסטוריון אצלנו להיות בקי בובר ובהגל ולא לדעת פשוט את דבר תכנית הכיבוש, שהגה מנהיג ציוני ליבראלי, סוציאליסטי כחיים ארלוזורוב בשנת 1932? שמא באמת לא ידוע לו דבר נטיות "שתלטניות" אלו של מנהיג דגול והומניסטי מובהק, שהשב על שלטון בכוח של מיעוט יהודי נגד רוב ערבי, ולא חשש כלל שמא יקשרו אותו בשל כך עם טרייטסקה או אף עם דיקטאטורים טוטאליטאריים ממש? והרי אלו המלים הקדושות של חיים ארלוזורוב ("יומן ירושלים" עמ' 334—341):

"השיטה האבולוציונית של המדיניות הציונית במסגרת משטר המנדט הבריטי תיבחן בכך אם עוד יתכן להגיע בעזרתה ל"שלב" הבא. אם יתכן הדבר — הרי מחייבים התבונה המדינית והשכל הישר להתעלם מכל הקשיים ולהוסיף לצרף בהתמדה וללא רתיעה כוח לכוח עד שיושג ה"שלב" השני: לא יתכן — אז אין עוד להתחזק בשיטה האבולוציונית. אני נוטה למחשבה שהדבר לא ייתכן".

ואחרי שהוא מנתח (באיגרת סודית לוייצמן, לחיים וייצמן, כמובן) את כל הברירות האחרות, בין היתר גם את ברירת חלוקת ארץ-ישראל המערבית, שהוא דוחה אותה, שהרי הוא גם שרוי בימים ההם במאמץ בלתי פוסק לחדור גם לעבר-הירדן, (איוה אימפריאליסטי!) הוא מגיע למסקנות מפתיעות אלה:

"בנסיבות של עכשיו אין להגשים את הציונות ללא תקופת מעבר, שבה ישלוט המיעוט היהודי שלטון מהפכני מאורגן, כי אין אפשרות להגיע לרוב יהודי בדרך של עלייה והתיישבות שיטתית ללא תקופת ביניים של ממשלת מיעוט לאומנית אשר תכבוש את מנגנון המדינה, את האדמיניסטרציה ואת הכוח הצבאי... אפשר שתפיסה זו עשויה לערער אמונות רבות, שהחוקנו בהן במשך שנים, אפשר שהיא קרובה מסוכנת להלכי רוח פוליטיים עממיים ידועים... אבל אני מרגיש בכוח הרגשה עצום, כי לעולם לא אשלים עם תבוסת הציונות לפני

שייעשה נסיון, שיהא שקול ברצינות כנגד מלוא חומרת מאבקנו וכנגד קדושת הפיקדון שהפקיד בידנו העם היהודי". אמרתי לעיל — הדברים "הקדושים" לא רק בהקשר לתואר זה שארלוורוב הצמידו לתפקיד שלנו כי אם גם בהקשר לאותו גנאי שטלמון מגנה בו את ה"אגואיזם הקדוש" בעזרת... מוסוליני.

ובכן: "המהפכה" ממתיישיבים שלווים עד למנצחים במלחמת ששת הימים לא היתה כל כך מסחררת. לכל היותר ניתן להתאונן על כך (ודינור מרגיש בכך), שהיא באה מאוחר מדי, לא מאוחר מדי כדי להקים מדינה בחלק של ארץ-ישראל, אך מאוחר מכדי הצלת שישה מיליון יהודים ולשחרור ארץ-ישראל כולה לפני 40 שנה תוך כדי חיסכון "סיבובים" נוספים במלחמה ההכרחית על כך אם תהא זו ארץ-ישראל או ארץ ישמעאל. לכל היותר — כאמור — מותר לדון על האפשרויות המעשיות למהפכה צבאית בשנות ה-30. מבחינה ערכית מוסרית לא רק שמותר היה, כי אם טובה היתה לעשותה. אין קדוש בימינו מהאגואיזם של העם היהודי הממחיש את גאולתו.

6. המשפחה הנאה

כשארלוורוב כתב על הצורך בכיבוש השלטון בארץ, היינו כאן בערך 180,000 יהודים. כאשר עלתה תוכנית החלוקה של פיל ב-1937 כבר היינו כ-400,000 בערך אך עדיין מיעוט. ולא נדבר על "אימפריאליסט" כברל כצנלסון, שזעק ב-1922, למה ויתרנו על עבר הירדן המזרחי, והתנגד לתוכנית החלוקה. אך אפילו בן-גוריון דיבר במפורש על כך, שיש להסכים למדינה יהודית בחלקה של הארץ, כדי שזו תהא בסיס להמשך ההתפשטות בעוד 15 או 25 שנה. וגם את עבר הירדן לא נשכח וגם את הליטני בצפון לא נשכח — דבר בן-גוריון, כשברל כצנלסון משסעו בקריאות בניניים: ומה על סיני שהיא בשלטון מצרים? ("במערכה").

והיום, לאחר מעשה, לאחר דמים רבים כל כך, לאחר נסיונות חוזרים ונשנים של הערבים להשליכו לים, אי הסכמתם לפשרה כלשהי, וכשאנחנו רוב ממשית בארץ, ובכן ללא צורך של שלטון מיעוט ברוב, כנוכחותו המהפכנית של ארלוורוב, היום כל מי שמתנגד לנסיגה ממה שבידנו, טלמון משייך אותו לסוג "גדולי הנבלים בהיסטוריה, ללא כל זיקה למוסר", מייחס להם כוונות לכבוש את הקיר ואת דמשק, להטביע את הצי הרוסי ולהפיל את המשטר הסובייטי ואין צריך לומר שרואה בהם אנשי מיסטיקה, שוביניזם וכי' ממיטב המילון, שלא תמצא אותו אצל טלמון אף פעם כשהוא מדבר על... הערבים. הוא באופן שיטתי מתעלם מעובדת היסוד ההיסטורית והקיימת, שהערבים כמעט ללא יוצא מן הכלל גילו התנגדות ושנאה לנו, לא בעקבות מלחמת ששת הימים ולא בגלל כיבוש חברון ושכם, כי אם מראשית של הציונות, וכלפי כל הציונים, גם כלפי אלה, שהיו מוכנים לוותר על מדינה ולהשאר בה מיעוט (ועדיין להיקרא בשם ציונים) וגם כלפי הסכיונפרגים האמיתיים פה, המכונים מפ"ם על דו מולדתם ודו לאומיותם, על כל אהבותיהם האומללות. אך היסטוריון, שיגוקט לשון גיבול פה כזה? היסטוריון, שפיו וכרסו ומסתו מלאים שמות גויים מכובדים, שלא יזכור בשמות סופרים ומדינאים ישראלים, שהוא מייחס להם כוונות אלו שנמנו לעיל, או חשק להשמיד כל עכו"ם ולהרכיב את המשיח על הטאנק ועל פנטום?

"אגשים אלה — כותב היסטוריון — טרם הצטרפו למשפחת העמים... שהוא מועדון מבוסס על הדדיות המחייבת כל... ומנהלים מדיניות, שאינה הולמת מדינת חוק התגברה במשפחת מדינת חוק".

איך אומרים על כך הצברים שלנו: נו, באמת, טלמון... משפחת העמים... משפחת מדינות חוק... הייתכן, הייתכן, שכוונתו של הפרופסור שלנו... לאו"ם?

"משפחה" שכזאת, שמאו הקמתה לא היה יום אחד בלי מלחמות דמים בין חבריה? משפחת מדינות חוק, המפירות חוקי אנוש אלמנטריים, הטובחות זו את זו באכזריות, ביאפרה ובנגלדש, והודו ופאקיסטאן וסודן ותימן? מדינות חוק, החל מבריה"מ, המונעת יציאה חופשית מיהודים וכולאה פרופיסורים בבתי חולי נפש ועד אוגנדה על שליטה, המגרש ללא רחם בני "אסיה"? על איוז משפחה ועל אילו מדינות חוק מדבר האיש הזה? האם היה מסומם כשכתב משפט הבל זה, או שמא חשב שכל קוראיו הם סטודנטים מסוממים ומתוסכלים או בדריגי בימות בישראל, שאין אזניהם שומעות מה שפיהם מדבר? אפילו אבא אבן החל לדבר על עירעור הבסיס המוסרי של או"ם, אמנם עשרות שנים נדרשו לו לכך, אך סוף סוף, עמד על משמעותו האמיתית של מוסד זה; מילא, שגריר ושר חוץ, אך היסטוריון שלא יבוש לראות במוסד כזה וצביעות זו משפחת מדינות חוק? הרי כל מדינה המתווספת היום ל"משפחה" נאה זו מגדילה את האפשרות, שכל מעשה נבלה יוכל לזכות ברוב קולות, מבלי להעלות על הדעת גינוי כלשהו. שם אפילו אוקמוטו זוכה לרוב ואפילו טלמון נשאר במיעוט.

אך מי שסבור שהוות דעת זו של טלמון היא שיא הרדידות או בתחום רדידותם וטמטומם של קוראיו, אינו אלא טועה. "שרשרת ההבלים" שלנו נמשכת — אם להשתמש בסיגנונו — ללא תקדים אפילו במסותיו הקודמות של אותו פרופסור.

ד. מי פה אנכרוניסטי?

אחרי שהוא מספר לנו על האכזבות, שנחלו העמים מחבר העמים הראשון, שאשר במפורש! — על הכרות מלחמה למטרות לאומיות, הוא מזכיר לנו שבשלהי מלחמה זו... "הוכרז כי מלחמת תנופה מתוכננת הוא פשע נגד המין האנושי ומתכנניה הגרמניים והיפאנים הועלו על גרדום".

ושוב: איך אומרים צברינו? יופי חי, או לענינו: יופי, שנטלו מהם את החיים.

והמתחייב מזה? המתחייב מזה הוא שאותה משפחת עמים, שיש לנו (עדיין) הכבוד להשתייך אליה ואנו חייבים בשמירת חוקיה, תוקיע או אף תרחיק מתוכה את מי שמתכנן, ואין צריך לומר, עושה מלחמה שכזאת. ובכן, שמא ידוע לו להיסטוריון זה המרחיק עדותו, או רואה את הקוסמוס ואת בירעם, ואינו רואה מה בין הקוסמוס ובין בירעם, שמא ידוע לו מה אירע להם לשבעת עמי ערב שיצאו להשמיד את מדינת ישראל שקמה על פי טהרת החוק הבינלאומי? או שמא קרא משהו בעבר, במקורות שאסף יהושפט הרכבי או בכתבי נאצר וסאדאת עצמם על תכנון ההשמדה שלהם כלפינו? ומה דעתו על כך, שעלינו — באין כוח אר"ם — להעלות לגרדום את כל ראשי המדינות הערביות, שהכריזו על מלחמת תנופה מתוכננת נגדנו? מדוע יהיו נאצר וסאדאת ואף חוסיין מתחסד זה, שיצא עלינו להשמידנו, פטורים מגורל גבלס? והרי זה היה לפני מלחמת ששת הימים, פרופסור טלמון המלומד, לפני שכבשנו כיבוש אימפריאלי בלשונך, את... חברון ושכם? מדוע, על פי אירוע פורבריסייה נפשית, עזר וייצמן ואנשי הסיפוח הוחל של ממשלת ישראל מיתדמים במסתן יותר ויותר לכובשים נאציים, אך סאדאת וחוסיין ודומיהם הם לא כובשים נאציים, לא שאפתנים אימפריאליסטיים, כי אם "שכנים", שיש להתפשר עמם?

וכיצד זה נעלמה ממסתן המלומדת עובדת יסוד של המאה העשרים, שלדעתך עזר וייצמן "אינו יודע אותה", שסיסמת שלום עם היטלר, פשרה עם היטלר, החזרת שטחים להיטלר, הם הם שהביאו את האסון על העולם? ואם "העולם" עוד יכול להרשות לעצמו צ'מברליניזם ומינכן (הכוונה להסכם מינכן עם היטלר ולא למינכן של אולימפיאדה ידועה כאות אחוות עמים), אנחנו פה איננו יכולים להרשות לעצמנו משחק זה. וכי חתימתו של סאדאת שווה יותר מחתימתו של היטלר? ובכן מי פה "אנכרוניסטי", אדוני טלמון?

"אליבא דווייצמן הכרה בזכות הוולת כסייג הוא תסביך גלותי. סימן היכר לבגרות הוא תודעת המגבלות, היכולת להשתלב, להתאים עצמנו לסביבה, לאורח החיים".
 עוד הוכחה לכך, שטלמון היה כנראה מעבר להגיון כשכתב מסה זו, מתחילתה ועד סופה. שהרי אחרת אי אפשר להבין מה הקשר ההגיוני או אף הסינטיאקסי הפשוט בין סייגים וזכויות לבין... השתלבות בסביבה, באורח החיים. מה זה? אני מבקש מכל תלמיד בשיעוריו ובסמינריון כלשהו של טלמון שישאל בתכלית הפשטות: מה זה? למה כוונתך אדוני הפרופסור ב"השתלבות" זו באורח החיים? איזה אורח חיים של שכנינו אתה מציע לנו להשתלב בו? הרי אין כוונתך ודאי לפוליגמיה (או שמא...) או לאיסלם, או לטבח ההדדי המתמיד ביניהם מירדן ועד תימן, או למנהג גאולת הדם, או שמא לתיאטרון ולמוסיקה שלהם? או לרמה המדעית שלהם? ובכן: דרכי מלחמה — לא, חיי משפחה — לא, חיי דת — לא, אמנות וספרות — לא. ובכן על מה מאורח החיים שלהם אתה ממליץ שנשתלב בתוכם? בבקשה לפרט ולהצביע במפורש, או גם לשמש דוגמה חיה, אישית, להשתלבות זו בסביבה, באורח החיים. הבה — "נראה אותך..."

עד מה אבדו עשתונותיו של טלמון בהשתפכות השנאה העצמית הזאת יוכיח גם הפרדוקס, שהוא תובע השתלבות באורח החיים של שכנינו הקירים יחד עם... הסתגרות מוחלטת בתחומי מדינה יהודית בלי מיעוט ערבי גדול. אם השתלבות אדרבא, נישאר בכל הארץ עם מיעוט גדול (כהומניסט תוסיף — כן ירבה), או או תבוא ההשתלבות האידיאלית שלך ממילא, מעין תחליף ל"סימביוזה" היהודית-גרמנית. הנכספת, שרק במקרה בגלל מטרף אחד, נסתיימה בתאונת דרכים חמורה.

האם בכלל חשב טלמון על משהו כשהעלה על הנייה את פלפול הזכות והסייגים יחד עם השתלבות בסביבה ובאורח החיים?

כמעט ששכחתי! לא עברו טורים רבים אחרי אותה תביעה להשתלב בסביבה ובאורח החיים של הסביבה וטלמון מסביר: "דווקא משום שאני סולד משוביניזם ומאמין באידיאלים של אינטר-נאציונאליזם, אני גורס חלוקה והפרדה, מדינה שבה מצטופפים יחד אומה שלטת ואוכלוסייה זרה ועוינת וביניהן הבדל תרבותי ואורח חיים לכל אחת, ולכל אחת מיתוסיף (hear, hear!) לאומיים ושאילות לאומיות אחרות, מדינה זו חסרה ליכוד". ריבון כל הפרופסורים! והיכן ההשתלבות המהוללת והמומלצת? פרחת לה מזכרונו. אל יהי זכרה ברוד.

יסלחו לי אניני הטעם על התואר הזה. אך שמא יציעו לי תואר הולם יותר לקטע בו טלמון משווה את מדיניות ישראל בשטחים ואת דעותיו של עזר וייצמן לדרכו של היטלר.
 "הנה היטלר השתלט על גרמניה בסיסמה של שלמות היסטורית של גרמניה..." ושם על דגלו את הסיסמה "מירב הסיכויים וחופש פעולה" (מלים לקוחות ממאמרו של וייצמן). היטלר הצדיק את כיבושי בלגיה וצ'כיה בסכנה שארבה לגרמניה משם, והוא מצביע במפורש על דברי וייצמן ועל "הסיפוחים הווחלים" של ממשלת ישראל "במזרח" בנימוק האיזונים הערביים. יתר על כן, גם השתלטות ודיכוי מיעוט על ידי גרמניה נכנסים לגזירה השווה. לא פחות ולא יותר. ואנו כועסים על הערבים ועל הרוסים, שהם מדברים על הצינונות כנאציזם. מעתה אין הם זקוקים עוד לתיאורי וועדה דמויוניים על משטר דיכוי ציוני. מעתה יש להם מקור מוסמך, לא "מצפן", לא קבוצה שולית של מתנגדי הצינונות, לא רק"ח. יש להם מקור מוסמך יותר הרואה בשלטון ישראל בארץ — ולמה לא בירושלים המזרחית — שלטון נאצי, שלטון כובש זר, אימפריאליסטי. המינימליסט הציוני לא היה

ואם טלמון מסביר — מתוך "הבנה" — את עלייתו של היטלר לשלטון על רקע הוויתורים, שנכפו על גרמניה הווימאריית המסכנה, האם אין בעזרת אותו הגיון לאמר: ישראל של היום היא דמוקרטית, ואם יש סכנה של פאשיזם בישראל, הרי זה רק בישראל מתווספת, ישראל שלאחר נסיגה, ישראל שיקחו ממנה את יהודה ושומרון ומקורות נפט בסיני.

אומר טלמון: על ההיסטוריון לחשוף מה נובע משיקול מפוכח של נתונים אובייקטיביים ומה הנו תוצאה של טראומות, הזיות, יצרים, דעות קדומות, הרגלים כפייתיים, עיקשות איגואיסטית או אינרציה ועצלנות.

שמה תאמר, שההיסטוריון שלנו ממלא את חובתו וניגש לחשוף את הפסיכיקה הערבית, את הטראומות, ההזיות, היצרים, הדיבוקים שלהם? הם השליטים על 15 מיליון ק"מ מרובעים בערך ועשרים מדינות להם ואוצרות אדמה ונפט ונהרות, לא הם אחוזי דיבוק והזיה ויצרים בשימם את כל מעיניהם לשנוא ולכלות את ישראל, כי אם אנחנו, היהודים החזורים לארץ ישראל יחידתם; אנחנו, כל אלה הרוצים להישאר בבקעת הירדן ובחברון שהצינונות מראשיתה והמינימליסטים — כמצוטט לעיל — ראתה אותם כחלק אינטגרלי של ארץ ישראל, שיש לגאלה (ולו בכסף) וליישבה ולהפכה למדינה יהודית — אנחנו בעיני טלמון אחוזי דיבוק והזיה! מי שאיננו רוצה להחזיר את האיובים לעזה ולקלקיליה ולראמאלה "מודרכים על ידי יצר הכוח והרפתקנות מיליטריסטית", שעליהם מפטיר ההיסטוריון היהודי, הציוני, הישראלי: "החי על חרבו סופו שימות על חרבו..."

"הנתונים האובייקטיביים", שטלמון מדבר עליהם, אינם רצונם המוכרז בלי הרף של הערבים לחסל את ישראל, כי אם קיומם התמים של "שכנים" אלה שגם להם "זכות". אמנם "יש סייג לכל זכות, הסייג הוא בקיומם, בזכויותיהם ובאינטרסים של השכנים. אם אין סייגים מוכרים, גבול הזכות הוא מידת הכוח ואז אין משמעות למלה זכות". איוו הרקעה, איוו הפשטה, אילו חיים קלים בעולמות של הגדות חמודות! הערבים במפורש אינם מכירים בשום זכות שלנו פה. אנחנו — כשלא היינו כאן כלום מבחינה פיסית — תבענו זכות על כל ארץ-ישראל, זה היה עיקר המאמץ המדיני הציוני, אף של וייצמן. כל השנים נאבקה הצינונות המתונה נגד זכות לאומית-פוליטית של ערבים על ארץ-ישראל תוך הבטחה זכויות אורחיות מלאות להם. עכשיו בא טלמון המתיימר להיות ציוני ועושה פלסתר את כל הטיעון הציוני הבסיסי הזה ומניח זכות לאומית מדינית לערבים פה, ומתקשה כמובן לתרגם דבר זה לקונקרט גאוגרפי, מכיוון שהערבים בצדק אינם מבחינים בין תל-אביב וחברון, וכל הפיטפוט על זכויות וסייגי הזכויות נשבר על המציאות הדינאמית של מה שמתרחש בה בארץ קרוב למאה שנה. נניח שפוליטיקאי רשאי לדבר בלשון פרגמטית ולהציע מפות או עיתויים, אך היסטוריון הבא לקבוע עקרונות על זכויות, למה כוונתו באמרו "סייג לכל זכות, והסייג הוא בקיומם של שכנים". מי הם? מדוע לא השכנים הערבים בנצרת ובכל הגליל, מדוע דוקא בגדה? מדוע העובדה, שנוצרה בתש"ח, תופסת מבחינת המוסר והזכות, והעובדה שנוצרה אחרי תשכ"ז אינה תופסת מבחינת העקרונות על זכויות שקובע טלמון? מה היו "הנתונים האובייקטיביים" פה עם מתן הצהרת בלפור, ומה היה אילו היינו מתחשבים בהם?

חי ראשי, שיש יותר שכל והגיון, ואף מוסר במונח מסויים, ליאסר עראפאת ולד"ר חבש, מאשר לפרופסור טלמון, הבא לגזול ממש ארץ, שלדעתו יש לערבים זכות עליה.

מעלה אפשרות זו על דל שפתיו ותסביכו. מסתבר, שגם יצחק טבנקין היה אימפריאליסט, כובש, כמעט נאצי...

לא עוד שיקולים פסבדו-מדיניים של מתי פלד ופסבדו-פרגמטיים של ליובה אליאב ופסבדו-דמוגראפיים של יגאל אלון; אלא ערעור עקרוני מוסרי על זכותנו להחזיק ולישב את ארץ-ישראל, שנחשבה המד כשייכת לנו בלבד, ורק בכוח נלקחה מידינו ו"עוד נשוב", עוד נשוב — אמרו גם מצדדי החלוקה, אפילו חיים ויצמן, אך עתה לדעת הפרופסור ההיסטוריון, מראשי המורים הממחכים של האוניברסיטה העברית, זהו נאציזם.

וכשנרצה טלמון למצוא באלה המתנגדים לנסיגה, המדברים על זכותנו על ארץ-ישראל דמיון נוסף לפאשיזם, הוא מספר לנו על משטר מוסוליני, על חלומו לחדש את האימפריה הרומית (יהודים בארץ-ישראל, אפילו רק במערב הירדן, כמו אימפריה רומאית — אמר ציוני), וכובשים את ניצה, סבוייה, קורטיקה, תוניס. הוא מוסיף כמעט כשבועה "אם אשכחך", בכל אסיפה פוליטית ו"בכל ישיבה של הפרלמנט הפאשיסטי הושמעה הקריאה".

ברור? גם הסיסמה "אם אשכחך" עולה על מזבחו של טלמון, גם הוא משל לפאשיזם.

11. מיה קולוניאליסט? טלמון

כדי להוכיח שעלינו לסגת מיהודה ושומרון (הוא זהיר ואינו מצייר מפות) מגייס טלמון את קונגרס וינה, את הוזה וורסיי, תוצאות מלחמת העולם, את נסיגת צרפת מהקולוניות שלה ואת התקפותיה של הקיסרות הבריטית (שהוא אינו שוכח לתארה כמפוארת). כל האדונים השליטים נזכרו לדעת ש"כל העסק אינו כדאי, שהלכו אחרי מקסם שווא, ששליטתם על שטחים גדולים ועל אוכלוסיות גדולות יקרה מדי, וכבר לא יכלו לאזור כוח בשביל המאמץ שהיה דרוש לעצור את הגל של דקולוניזציה".

הוא משתפך בתאור הרחוק המשחררת הפייסנית שירדה על העולם כולו — בחסות או"ם — ואף ארה"ב שוודאי חשבה ש"האינטרס הלאומי" (מונח ממאמרו של ויצמן) שלה מחייב להסתער על צפון ויטנאם, יודעת כי טעתה ועליה לסגת... לאמור לך, שגם אנחנו לא נוכל לעמוד בכיבוש הקולוניאליסטי שלנו. ארה"ב בוויטנאם, צרפת באלג'יריה, אנגליה בהודו וישראל... ביהודה ושומרון, היינו הך אצל טלמון.

ואם כך, הרי אז צדקים הערבים. אם ישיבה בחברון היא קולוניאליזם, ופלישה למדינה זרה ("האם המסונות כלפי מדינה זרה היא באמת הדרך להביא אושר למדינה שלי?"), הרי טלמון וכת דיליה, הם הם הקולוניאליסטים המכוערים ביותר פה בארץ. הם באמת זרים פה, חסרי כל זכות. אם דין שומרון כדין הודו ואלג'יריה, הרי דין עמק יזרעאל ופרוודו ירושלים ולוד ורמלה כדין מרוקו. אם עלינו לסגת בגלל רוח "הדקלור" הלווינגרית. וצדק הייכל, שכתב לא מכבר, ש"המטרות הערביות הן חיסול תוצאות התוקפנות משנת 1948 על ידי חיסולה של ישראל מעיקרה" (אל אהרם 25.2.71). וזהו רק אחד הביטויים המתונים מבין דוברי ערב. באמנה הפלסטינית משנת 1968 נאמר בפרוש: "כמו כן מאשרת המועצה כי התוקפנות על האומה הפלסטינאית ואדמתה החלה בפלישת הציונות לפלסטין בשנת 1917. משום כך, פירוש סילוק עיקבות התוקפנות צריך להיות סילוק כל עיקבות התוקפנות מאז התחלת הפלישה הציונית ולא מאז מלחמת יוני 1967".

אמנם, מודה טלמון, הציונות התחילה כתנועה אידיאליסטית, אבל גם צרפת וגרמניה ואיטליה הלכו למושבות כנושאות אידיאולוגיה ואחר כך הסתאבו, כי "כפסע בין אידיאליזם געלה לאימפריאליזם חמסן".

ואנו במלחמת ששת-הימים (ולמה לא ב-1948?) עברנו תחום זה ואנו נוהגים כאימפריאליסטים חמסנים, כ"משיחיות מנצחת".

והמדובר הוא — אל נשכח זאת — בשטחים שמראשיתה של הציונות ואף אצל המתוונים שבה נחשבו עיקרה של מולדת ישראל. ואם עד לפני זמן קצר עוד יכול היה טלמון לצטט את בן-גוריון, בניתיים "הלך המורך רבי טלמון", כי בן-גוריון הפך להיות גם הוא אימפריאליסט וקולוניאליסט, שאינו רואה אפשרות וצידוק לנסיגה וגם סיני החל למצוא חן בעיניו לאחר שראה מה עושים שם...

וטלמון המסכן נתמלא בושה ("הרגשתי כאילו עקץ אותי") כאשר "מארכסיסט צרפתי ידוע" שאל אותו איך הסוציאליזם הישראלי הפך מיליטאריסטי ולאומני כל כך...

מה יש לטעון נגד אותו מארכסיסט, שאהב אותנו ודאי בימי המנדט ופלא-הקייבוצים הסוציאליסטים בחסות האימפריאליזם הבריטי קסם לו, כשטלמון מתריס נגד "יצירת נקודות התישבות בטריטוריה של עם שכן עוין החש עצמו בסכנה... מצעה שמנציה טרור באזוקות ורימונים מצד אחד וטרור פאנטומים מצד שני".

משמע שפעולות צה"ל ופעולות פת"ח וד"ר חשב היינו הך; טרור כנגד טרור. הלא ההיסטוריון יכול להרשות לעצמו להיות אובייקטיבי, שופט צדק, ולבקש משני הצדדים הטרווריסטים להתפייס... עליו מסופר אותו סיפור בנאשם האומר לשופט: אדוני השופט, זה התחיל ככה, הוא החזיר לי מכה...

טרור נגד טרור. ובכן כלל לא התנגונות, ואין צריך לאמור לא מלחמת טרור של העם היהודי לגאולת ארצו בכוח הנשק אם אי אפשר בכוח הכסף. הוא אשר אמרתי: מעיקרא שולל טלמון את היותנו פה עם משחרר מולדתנו. משום כך הוא מגיע להעלות עלינו את כל האנאלוגיות האימפריאליסטיות והקולוניאליסטיות האלו מהודו ועד כוש, משלום וורסיי ועד לסכסוכי אירלנד. ורק כך הוא יכול באמת ללגלג על יסוד היסודות שלנו פה, על התקווה המלחמה לצליית מיליונים יהודים נוספים: "אין ממש ואין הצדקה לספקולציות בדבר המיליונים שביקשו או יאלצו למצוא מקלט בישראל". האפשרות ואף ההכרח של עליית מיליונים יהודים תקלקל לו את כל החישובים הדימוגראפיים. ובכלל לא תאפשר שום פיוס ופשרה, שהרי הערבים בצדק טוענים נגד הציונות מיסודה ולא דווקא "הטריטוריאליזם". יש לאמור זאת לשבחם בעקיבותם העקרונית שמראשיתה של הציונות לא פסקו להילחם בעיקרון עלייה היהודית. טלמון ממש חולם על כך שלא תהיה עלייה כזאת. זה דאי יכול גם לקלקל לו את חזון הליבראליזם המשתלט בעולם, שממילא מבטל את הצורך בעליית המונים, כפי ש"ניבא" גם אחד מאבות האסונות של העם היהודי, אחד-העם, שבויטחחו עם הרצל טען, גם הוא, שהאנטישמיות פוחתת והולכת, ועל כן יש להסתפק ב"מרכז רהני" בארץ.

אמנם אין טלמון רוצה בנייתוק מהיהודים. אדרבא, הוא אף משתמש בהתלהבות, שאחזה במיליונים היהודים בעולם לשמקע נצחוננו, אך הוא חושש, שהליבראליזם הפצוע בדמם של אותם המיליונים יאכזבם אם נמשיך להתנהג פה כמיליטריסטים כובשים.

(וואו אולי הנקודה היחידה שאני מוכן להסכים עם טלמון. מהרגע הראשון חייבים היינו לשבת בחברון ובשכם כמו ביפו ובעכו, לא ככובשים בשטחים מחוקקים...).

ולא מקרה הוא, שלא טלמון כי אם יובל נאמן עומד בראש המאבק של האקדמאים למען יהודי-רוסיה, יש לשער, שטלמון אינו רוצה בכלל שיפתחו שערי רוסיה, מיליון יהודים מרוסיה אם יעלן הנה, הרי יכולים לפזר את הפחדים הדמוגראפיים הצבועים ובמה יוכל להצדיק אז את התביעה להחזרת "השטחים הכבושים"? ואין צריך לאמור שטלמון אינו חש שום אחריות עוד לגבי סכנת השמדות חדשות, שהרי כאמור, הוא אינו דן כלל כמו

דינור בבעיית אשמתה של הציונות הליברליסטית, אופטימיסטית, אבולוציונית, בהשמדה בעצם — הוא אומר — "תמיד היינו עם בפזורה, והגורל הטראגי נקבע לא על ידי הפזיור, כי אם על ידי היעדר מרכז".

בוקר טוב, שחר טוב וחדש ומתחדש לציונות רוהנית, למרכז רוהני גוסס אחד העם ובוכר, היינו במרכז...

זהו הלקח שלמד ההיסטוריון "הציוני" שלנו מגורל פורת ישראל באירופה של אתמול ורוסיה של היום.

איך אומרים אנשי "נמרוד" ("הארץ", 22 באוקטובר ש"ז): האנטישמיות זה מיתוס, השואה זה מיתוס... מן הראוי לבדוק אם לא למדו היסטוריה מפי טלמון, ומפי אחד מהתלמידים שהוא מעמיד פה להותנו, ולהוות עם ישראל כולו גם בגולה, גם בארץ.

12. ישעיהו השישי

אל נעשה עול לטלמון ואל נחשדו בעיני קוראים שלא קראוהו במקור, שהוא מצטט רק מלומדים זרים ומקורות ישראל רחוקים ממנו.

יש מקור עברי מוסמך ביותר, מעין בלתי נדלה, להוכיח בעזרתו שהשיבה בחברון ובשכם ועל הירדן היא חמסנות ואימפריאליזם ונגד רוח ישראל, להוכיח שאסור לכבוש את ארץ ישראל בכוח:

מקור זה הוא כמובן... התנ"ך.

אך את זה ראוי לצטט מלה במלה, כדי שיהיה ברור לכל איש יהודי וישראלי ולכל מי שעדיין היה רוצה לשמור על מינימום של כבוד לפרופסור באוניברסיטה עברית שבירושלים: "אם יתקבלו דעותיו של עור וייצמן ברבים, יהיה הכרח לכתוב את דברי ימי היהודים מחדש: לא מתוך זעם על העוולות הנוראות שהונחתו על אבותינו מידי אנשי אגרוף, לא מתוך אהבה ספוגת רחמים, אלא מתוך בוז לדורות רבים של יהודים ובהתפעלות מרודפיהם, ואולי נצטרך למחוק מהתנ"ך את נבואת ישעיהו או לאסור את הוראתה בבתי-ספר פן יתיש הפאציפיותם הרקוב שלו את תשוקת הקרב ואת רוח הלחימה בדור-הצעיר. ובמקום וכיתתו הרבותם לאיתים נכתוב כותו איתכם לחרבות. נתקן את הנביא ונכתוב "גוי אל גוי ישא חרב".

זו פיסקא שניתן להתוכח עליה? אפשר להתחרות בטלמון באהבתו הרחמנית ליהודים שהושמדו? או ב"זעמו" על העוולות הנוראות שנעשו מידי אנשי אגרוף? (אנשי אגרוף! איזה מונח נחמד בפיו של היסטוריון, כמעט כמו "מאפיה"). עשו לנו עוולות... (איפה המשטרה? איפה בית המשפט?).

מה פה לפנינו, גילוי של בורות מדאורייתא ועם-הארצות מדהיסטוריה או סילוף זדוני, שרק דימאגוג מפלגתי ולא חכם ביותר מסוגל לו?

על איזה ישעיהו מדבר פה טלמון? שמא הרחיק לכת בביקורת המקרא ויצר לו איזה מין ישעיהו ששי מורכב אך ורק מקטעי פרקים ופסוקים אחדים, המדברים על יעודי השלום והאידייליה בעולם (אולי שלושים פסוקים לכל היותר)? "למחוק מהתנ"ך" מי פה בעצם מוחק מהתנ"ך? האין טלמון מוחק את התנ"ך כמעט כולו? את כל צווי משה לכיבוש הארץ, את כל יעודי התורה על גבולות הארץ? את כל ספרי יהושע ושופטים ומלכים ואת כל ספר ההילים, המלא שירי שבח ותהילה למלכי ישראל המדבירים אויבים, מביסים אותם עד כלה, ואף על כיבוש הגלעד? כל זה לא בתנ"ך, פרופסור מלומד? מי פה מחייב מחיקות, מי פה עושה סלקציה? ואגב, מה הלעג הזה שבהצעה לכתוב "וכותו איתכם לחרבות"? זה כתוב במפורש ביואל, גם הוא נביא בישראל. ואותו מיכה הנביא החוזר על נבואות אחרית הימים של ישעיהו, מגדיר במפורש מה זה שלום:

"והיה זה שלום, אשור כי יבוא בארצנו וכי ידרך בארמנותינו, והקימנו עליו שבעה רעים ושמנה נסיכי אדם. ורעו את ארץ אשור בחרב ואת ארץ נמרוד בפתחיה והציל מאשור כי יבוא בארצנו וכי ידרך בגבולנו" (מיכה ה' 4-5).

גם מיכה בנביאים, פרופסור. ומהו גבולנו אצל מיכה אין צריך לאמר; בפסוקים לפני כן הלא ידבר על מלך מבית דוד ש"יגדל עד אפסי ארץ".

ובכן למחוק נביאים ראשונים, המהללים את יהושע ודוד, הכובשים הגדולים, למחוק את מרבית תהילים ואת יואל ואת מיכה, מותר, אלא מאי? להשאיר את ישעיהו. כל האחרים הם אימפריאליסטים ישראלים ר"ל. וישעיהו מהו ישעיהו? נביא הפאציפיות. ודאי שאין בדומה לו בחזון "לא ישא גוי אל גוי חרב", כמובן באחרית הימים, כשיהיה נכון בית ה' בהר ה' (הכוונה ודאי, אליבא דטלמון לכיפת הסלע ולא אל אקצה). אך רב מזה. מכיוון שטלמון כנראה מעולם לא למד את ספר ישעיהו כפי שצריך ללמוד אותו, כי אם קלט פסוקים אחדים לדקלום ולהתפאר בהם בפני הגויים, שהוא מתבטל בפניהם וחייב להתנצל בפניהם, על כן פשוט אין לו מושג (או שמא יש לו והוא מסלף בודו?) שאותו פרק י"א המפורסם, המדבר על חוטר מגזע ישי שישליט צדק בארץ עד שיגור זאב עם כבש, בהמשכו הישיר (שאף פרשן אינו מעז לחלוק על כך שהוא של ישעיהו), הוא מנבא על קיבוץ כל פזורי ישראל מבין הגויים, ואחר זאת נאמר על יהודה וישראל:

"ועפו בכתף פלשתים ימה, יחדו יבזו את בני קדם, אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעתי, והחרים ה' את לשון ים מצרים והניף ידו על הגהר..." (ישעיה י"א, 15-14).

זהו זה, פרופסור טלמון, גם זה תנ"ך, גם זה נביא, גם זה ישעיהו, ובכן אין מוצא: זהו אימפריאליזם מובהק ואחד דינו: למחוק.

אינני יודע איך היה פרופסור טלמון נוהג בתלמיד, שהיה מצטט את וובר או את מישהו מכל הגדולים, שהוא מסתמך עליהם, בדרך מקוטעת, מסלפת כל כך, כפי שטלמון "מצטט" את התנ"ך. ספק אם היה מכיר בבגרות שלו. ואם הוא נוהג כך בתנ"ך המונח לפנינו, מי יודע מה רבים הסילופים, שהוא מסלף בדברי החכמים שהוא משתמש בהם, כדי להוכיח בעזרתם שיהודים המיישבים את חברון ואת בקעת הירדן ("סיפוח וזחל"), הם קולוניאליסטים.

13. על מה מתפלל טלמון?

"לא. מדינת ישראל לא תהיה מפלצת כזאת. לא לכך התפללו אלפיים שנה". לפתע פתאום "התפללו" שכוה. ממש — *deus ex machina*. לפתע פתאום "הודחות" נפשית זו עם אלפיים שנות יהדות מתפללת... זה עתה לגלג על אנשי המיסטיקה הדתית, אנשי גימטריאות ופסוקים, שואפי נקמה בעמלק וכו' וכו' ולפתע פתאום: "התפללו". האם הבורות בתנ"ך מחייבת גם בורות וסילופים בסידור התפילה? האם האיגנורנציה המוחלטת ברעיון הגאולה המקראית בשלמותה מחייבת גם איגנורנציה מוחלטת בכמהיה-תיהם ודיעותיהם של יהודי אלפיים השנה?

מה היו יהודי התפילה של אלפיים שנה, פרופ' טלמון? תקרא משהו על כך במקורות אמת, תקרא. לא יזיק לך לקרוא גם מקורות יהודיים אחדים. יהודי התפילה של אלפיים שנה התפללו על משיח בן דוד שיבוא — ולפי הגדרתו של הראציונאליסט הנאור, הרמב"ם — יכבוש את הארץ. ישמיד את עמלק (שאתה מגנה זאת), ויקים את בית המקדש. אכן, גם הרמב"ם הוא יהודי ומייצג את יהדות אלפיים השנה. מה תעשה בו? יתכן שהוא אימפריאליסט, (אמנם לא קרא את טרייטשקה ובכל זאת...). התמחוק אותו, ותמחוק את

סידור התפילה האלמנטארי ואת כל תפילות ישראל בכל הדורות על מלכות בית דוד ובניין המקדש ?

ומקונן בסוף טלמון המתפלל אלפיים שנה :

"מה ישאר מהיהדות לאחר שסרה ממנה הסלידה מהפקרות ובטל כיבוד הרוח, ערכיה ונציגיה ?"

שוב נאחז, ולסיכום נאחז, ביהדות (חי ראשו, "הכנענים" וכל אנשי גמרוד ו"העולם הזה" עולים עליו ביושרם). ביתר לגיטימיות וקונקרטיות אפשר כמובן לשאול: מה ישאר מהיהדות אם תסור ממנה אמונה באלוהי ישראל, אמונה במשיח בן דוד, בבניין בית מקדש, בתורה ומצוות מחייבות, ממשה רבינו ועד הרמב"ם ויוסף קארו. האם לא מי שסר מחוקה יהודית זו, האם לא הוא עובר להפקרות ? ואם יהדות פירושה כיבוד הרוח, ערכיה ונציגיה, האם פרופיסור טלמון ואורי זהר, הם הם הממונים על קביעת נציגיה של רוח זו ? שמא "גם" הרב קוק ז"ל ובנו צבי יהודה יב"א, שמא "גם" נתן אלתרמן ז"ל ואורי צבי גרינברג יב"א, שמא גם חיים הזו ומשה שמיר, ויובל נאמן ועשרות עשרות פרופיסורים וסופרים ואנשי תורה ומדע, שאין דעתם ששיבתנו ביהודה ושומרון היא ישיבת כובשים ומדכאים ואימפריאליסטים, שמא גם הם בגדר נציגי הרוח וערכיה ולא רק אתה ודן בן אמוץ ? ושמא "גם" יצחק טבנקין יכול לפסוק הלכה בסוציאליזם ולא רק אותו מרכסיסט ושמאלני צרפתי, שאתה בוש בפניו ככל יהודון אמנסיפאציוני, שהיה בוש ביהדותו מאז הותר לו להסיר את אות הקלון מבגדו ? שהרי תסביך זה ולא אחר הוא הוא שהכתיב לך "מסה" שלמה וגדושה ציטטין ושאלות "מביכות" מפי נאורים שבעולם.

כך, נבוכים כל כך, בושים כל כך, אומללים כל כך, התהלכו רבני מינכן, והמונטגים והפרוסקאורים ונוימנים וכל כיוצא בהם, כאשר הרצל הכריז על שלמות העם והציונים הכריזו על מדינת היהודים: כל העולם "המתקדם" נתכעס מאוד על שהיהודים נעשים... ככל הגויים, ולא כפי שהם אהבו אותנו תמיד, סולת העולם הנדרס ונרמס ונמאס על ידי פסולת העולם וזוכה לחסדי צדיקי העולם. ו"דווקא" כשהעולם יוצא מימי הביניים למרחקי השוויון, נוסח וולטייר או נוסח לנין, "דווקא" כשהעולם התאחד לשלום ואחוה במשפחת האומות המאוחדות לבל ישא עוד גוי אל גוי חרב, "דווקא" אז היהודים נעשו אימפריאליסטים והשתלטו על שטחים של מדינות שכנות מסכנות. ואין הוא טלמון יכול להרים ראשו בכינוסי מלומדים נאורים, מרוב בושה. פרופיסורים גרמנים ורוסים וסינים ומצרים וסורים ופאקיסטנים וסודנים, מביטים עליו בזעם צדיקים, והוא בוש ונכלם על התנהגותו בשטחים הכבושים.

14. בל שון הרצל - "מאושל" מי יתן ויבוא תיקון לנפשו. באותה אוניברסיטה ערבית-פלשתינאית שאנו עומדים להקים להם, לערבים המדוכאים, בראמאללה. ואולי לא רק "תיקון" סתם, אולי גם תוענק לו שם קתידרא ויביא קצת דעת ובינה והגיון ועל הכל אמת היסטורית ומוסר נבואי, גם לשכנים האלה שאת דמם ועלבונם הוא תובע מאתנו. הרי לפנינו "מאושל" חדש בלבוש ישראלי אקדמי.

תדפיס מתוך "האומה" מס' 36, טבת תשל"ג, דצמבר 1972